

Uchwała Nr 117/359/2017
Zarządu Powiatu w Ostródzie
z dnia 8 listopada 2017r.

w sprawie zatwierdzenia Programu Działalności Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Ostródzie

Na podstawie § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586 z późn.zm.).

Zarząd Powiatu uchwała, co następuje:

§ 1

Zatwierdza się Programu Działalności Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Ostródzie, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Traci moc uchwała Nr 51/141/2012 Zarządu Powiatu w Ostródzie z dnia 14 marca 2012r. w sprawie zatwierdzenia Programu Działalności i Planów Pracy Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Ostródzie.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do publicznej wiadomości.

1. Andrzej Wiczkowski – Starosta	
2. Edmund Winnicki – Wicestarosta	
3. Jan Kacprzyk – Członek Zarządu	
4. Cezary Pec - Członek Zarządu	
5. Piotr Strzylak - Członek Zarządu	

PROGRAM DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEGO ŚRODOWISKOWEGO DOMU SAMOPOMOCY W OSTRÓDZIE

I. Misja

Misja Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Ostródzie jest tożsama z misją Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną, którą jest dbanie o godność ludzką, miejsce w rodzinie, wśród innych ludzi i szczęście osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz wspieranie rodzin, aby były one w stanie sprostać sytuacjom związanym z opieką i wspólnym z nimi życiem.

II. Cele ogólne

Celem Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Ostródzie jest zapewnienie osobom niepełnosprawnym intelektualnie możliwości aktywnego, autentycznego uczestnictwa w życiu społecznym z zachowaniem związków rodzinnych oraz poczucia więzi z ludźmi i środowiskiem lokalnym, w warunkach bezpieczeństwa i akceptacji tak by spełnić postulat funkcjonowania uczestnika w jego naturalnym środowisku i przeciwdziałaniu izolacji społecznej.

Szczególnie działania te dotyczą osób głębiej niepełnosprawnych intelektualnie ze sprzężonymi dysfunkcjami, zamieszkałych w południowej części Powiatu Ostródzkiego, które po wyjściu z systemu edukacji pozbawione są jakiegokolwiek wsparcia w miejscu najbliższym swojego zamieszkania. Działalność placówki wpisuje się w **Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Ostródzkim do roku 2020 (Rozdział 3.2.2. Osoby z niepełnosprawnością. Cel strategiczny; Podniesienie aktywności i samodzielności w różnych aspektach życia osób z niepełnosprawnością; Cel operacyjny 2 – Rozwój systemu wsparcia osób z niepełnosprawnością)**. Problem braku miejsc, wsparcia dla tej kategorii osób nasilił się w ostatnich latach i będzie narastał w latach następnych, bowiem po wielu latach edukacji w placówkach systemu oświaty osoby głębiej niepełnosprawne oraz ze sprzężonymi dysfunkcjami osiągnęły pewien sukces edukacyjny i chciałyby wieść nadal aktywne życie. Niezbędne jest zatem tworzenie warunków do ich ustawicznej edukacji, rehabilitacji i aktywnego uczestnictwa społecznego.

Ponadto wg. wstępnej diagnozy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostródzie, przeprowadzonej do 2013 roku w Powiecie Ostródzkim żyje 640 osób w wieku od 26 do 65 roku życia, które są osobami niepełnosprawnymi intelektualnie i chorymi psychicznie z orzeczonym stopniem niepełnosprawności znacznym i umiarkowanym. Osoby te funkcjonują w systemie pomocy społecznej lecz wsparcie jakie otrzymują w wielu przypadkach jest niewystarczające. W związku z powyższym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

III. Cele szczegółowe

1. Celami szczegółowymi w stosunku do uczestników Domu jest:

- 1) podtrzymanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych w codziennym życiu w obszarach:**
 - a) sprawności psychomotorycznej,
 - b) samoobsługi i czynności dnia codziennego,
 - c) nawiązywania kontaktów i porozumiewania się oraz podnoszenie poziomu samodzielności w myśleniu, działaniu i komunikacji,
 - d) autonomii i wzmacnianie poczucia własnej wartości,

- e) rozwijania zdolności i umiejętności uczestników zgodnie z ich zainteresowaniami i preferencjami,
- f) dbałości o zdrowie i higienę osobistą,
- g) gospodarowania pieniędzmi (trening ekonomiczny),
- h) estetyki własnej i otoczenia,
- i) spędzania czasu wolnego,
- 2) integrowanie uczestników z ich środowiskiem lokalnym, w tym rodzinnym poprzez:**
 - a) uczestnictwo w imprezach kulturalnych i turystycznych
 - b) współżycia społecznego,
 - c) utrzymywanie kontaktów i kształtowania relacji z rodziną i przyjaciółmi,
 - d) organizowanie i udział w uroczystościach świątecznych, religijnych i okazjonalnych,
 - e) kontakt ze środowiskiem lokalnym – wycieczki, praktyki niektórych uczestników w zakładach pracy,
 - f) załatwianie spraw osobistych i urzędowych,
- 3) wsparcie w korzystaniu z opieki zdrowotną w zakresie psychiatrycznym, neurologicznym, somatycznym poprzez:**
 - a) zapewnienie konsultacji lekarskich,
 - b) pomoc w korzystaniu z usług placówek opieki zdrowotnej na terenie miasta oraz poza nim,
 - c) zapewnienie opieki pielęgniarskiej w placówce.

IV. Formy działalności

Wyznaczone cele Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy realizuje poprzez różne formy aktywizująco – wspierające, m.in. :

1. Trening umiejętności samoobsługi i zaradności życiowej oraz funkcjonowania w codziennym życiu obejmujący:
 - 1) naukę samoobsługi we wszystkich zakresach podczas wszystkich sytuacji jakie niesie dzień m.in. jedzenie, mycie się, ubieranie, załatwianie potrzeb fizjologicznych,
 - 2) naukę zaradności realizowanej w różnych sytuacjach podczas pobytu dziennego w placówce, całodobowego pobytu , w sąsiedztwie placówki i w otwartym środowisku lokalnym m.in. : nauka przygotowywania prostych posiłków w pracowni gospodarstwa domowego, pranie, dbanie o osobistą higienę i wygląd zewnętrzny, dbanie o porządek w pracowni i w mieszkaniu, gospodarowanie pieniędzmi, etc.
2. Trening umiejętności społecznych i interpersonalnych obejmujący:
 - 1) nawiązywanie i utrzymanie kontaktów społecznych,
 - 2) aktywność i odpowiedzialność,
 - 3) motywowanie do funkcjonowania w oparciu o własne możliwości,
 - 4) kształcenie umiejętności współpracy i komunikowania się w grupie na zasadzie otwartości, partnerstwa i wzajemności,
 - 5) aktywizację w celu podjęcia zatrudnienia przy wsparciu instytucji do tego uprawnionych,
3. Trening umiejętności spędzania czasu wolnego obejmujący;
 - 1) rozwijanie zainteresowań – lekturą w języku symboliki i łatwym do czytania, wybranymi audycjami telewizyjnymi, filmem, muzyką, pielęgowaniem hobby,
 - 2) rozwijanie aktywności artystycznej m.in. muzykowanie, drama,
 - 3) rozwijanie umiejętności uczestnictwa w takich formach jak wycieczki, imprezy rekreacyjne, kulturalne, towarzyskie, uczestnictwo w uroczystościach świeckich i religijnych itp.)
 - 4) rozwijanie aktywności sportowo – rekreacyjnej.
4. Terapia zajęciowa obejmująca:
 - 1) naukę elementów pracy – przygotowanie do aktywności pracowniczej (nauka posługiwania się narzędziami pracy, sprzętem AGD, itp. w tym w miarę możliwości realizacja praktyk w zakładach pracy),

- 2) zajęcia plastyczne (malowanie , lepienie , modelowanie, wyklejanie itp.)
 - 3) zajęcia kulinarne (nauka przygotowywania prostych posiłków)
 - 4) muzyczne,
 - 5) teatralne
 - 6) porządkowe
 - 7) korzystanie z prostych programów komputerowych i sprzętu audiowizualnego.
5. Psychoterapia lub socjoterapia grupowa,
 6. Poradnictwo specjalistyczne, w tym:
 - 1) psychologiczne,
 - 2) socjalne,
 - 3) pedagogiczne
 7. Ochronę zdrowia psychicznego poprzez psychoedukację ukierunkowaną na naukę umiejętności korzystania z różnych ofert publicznych, w tym usług medycznych, zwłaszcza poradni zdrowia psychicznego.
 8. Edukacja prozdrowotna, pomoc w dostępie do konsultacji lekarskich, ośrodków opieki zdrowotnej,
 9. Poradnictwo i elementy indywidualnej terapii z psychologiem, terapia pedagogiczna, wsparcie pracownika socjalnego, rozpoznawanie sytuacji socjalno – bytowej rodziny uczestnika.

Codzienna praca z uczestnikami prowadzona będzie w ramach następujących sali aktywizacji i terapii zajęciowej:

1. **sala artystyczna**, w ramach której prowadzone będzie aktywizowanie poprzez dramę, muzykowanie, śpiew, taniec. Wykorzystując formy muzyczne, literackie, teatralne, co daje możliwość symbolicznego wyrazu trudnych przeżyć, doświadczeń i emocji niekiedy bez mówienia.
2. **2 sale pedagogiczne**, w ramach których zajęcia wspierająco – aktywizujące realizowane będą poprzez terapię pedagogiczną, zajęcia rewalidacyjno – wychowawcze, stymulację polisensoryczną i doświadczenia świata oraz edukację w zakresie podstawowych czynności osobistych,
3. **sala umiejętności dnia codziennego, w tym gospodarstwa domowego**, gdzie prowadzone będzie wspieranie i aktywizowanie w wykonywaniu czynności dnia codziennego jak przygotowywanie prostych posiłków, sprzątanie, sianie łóżek, obsługa prostego sprzętu AGD, prasowanie, dbanie o porządek i estetykę w mieszkaniu jak również wdrażanie do mieszkania poza domem rodzinnym (trening umiejętności mieszkaniowych),
4. **sala plastyczna**, w ramach której stworzone będą warunki do wyzwalań ekspresji twórczej poprzez różne techniki malarskie, techniki plastyczne (lepienie – w glinie, plastelinie, modelinie, wyklejanie itp.).
5. **sala społeczna**, w ramach której realizowane będą działania zmierzające do nauki i podnoszenia poziomu umiejętności interpersonalnych, funkcjonowania w bliższym i dalszym otoczeniu społecznym, podnoszenie poczucia własnej wartości i poszerzania autonomii.
6. **sala rękodzieła**, gdzie prowadzone będą zajęcia aktywizująco – wspierająco zmierzające do nauki posługiwania się maszyną krawiecką, krojenia materiału, wyszywania, napraw drobnych odzieży, lepienia w glinie, modelowania w glinie na formach, wykonywania odlewów gipsowych co sprzyja rozwijaniu zainteresowań rękodzielniczych, sprawności manualnej, kształtowaniu wrażeń estetycznych.

Spółeczność PŚDS stanowią osoby z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, i znacznym. Z uwagi na to, że 60 % procent uczestników to osoby z głębokim stopniem niepełnosprawności intelektualnej, zaproponowano, iż formami wsparcia będą sale: pedagogiczna, w ramach której prowadzona będzie terapia pedagogiczna, zajęcia rewalidacyjno – wychowawcze, stymulacja polisensoryczna, edukacja w zakresie podstawowych czynności osobistych, sala umiejętności dnia codziennego oraz społeczna. Zajęcia te mają na celu podtrzymanie i dalszy rozwój umiejętności nabytych podczas kilkunastoletniego pobytu w Ośrodku Rehabilitacyjno – Edukacyjno-Wychowawczym bądź w SOSW.

Pozostałe dwie grupy stanowią osoby z upośledzeniem w stopniu znacznym i umiarkowanym sprawne ruchowo oraz upośledzeni ze sprzężonymi niepełnosprawnościami fizycznymi. Dla tej kategorii osób adresowane są wszystkie formy wsparcia w postaci zajęć w salach: artystycznej, plastycznej, rękodzieła, umiejętności społecznych oraz zewnętrznych form aktywności łącznie z aktywizacją w kierunku zatrudnienia.

Nie wyklucza to jednak terapii we wszystkich salach wszystkich uczestników zgodnie z ich preferencjami.

W celu wykorzystania wszystkich możliwości w realizacji zadań placówki wobec uczestników niezbędna jest współpraca z takimi instytucjami jak:

- 1) rodziny i opiekunowie osób przebywających w placówce,
- 2) Starostwem Powiatowym w Ostródzie,
- 3) Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ostródzie,
- 4) Ośrodkami Pomocy Społecznej z gmin, z terenu których pochodzą uczestnicy,
- 5) placówkami opieki zdrowotnej
- 6) Ośrodkiem Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczym,
- 7) Warsztatem Terapii Zajęciowej
- 8) Powiatowym Urzędem Pracy w Ostródzie,
- 9) Środowiskowym Domem Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi (MOPS) w Ostródzie,
- 10) organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych z terenu powiatu ostródzkiego
- 11) Centrum Sportu i Rekreacji w Ostródzie,
- 12) Centrum Kultury w Ostródzie,
- 13) Szkołami ponadgimnazjalnymi i uczelniami w celu pozyskiwania wolontariatu,
- 14) innymi podmiotami ważnymi dla realizacji zadań Domu.

V. Metody, sposoby i kryteria oceny efektów działalności PŚDS w odniesieniu do postępów uczestników.

Każdy z podopiecznych PŚDS PSONI w Ostródzie podlega ocenie Zespołu Wspierająco – Aktywizującego. Wnioski z terapii oraz ścieżka postępowania z podopiecznym opisana jest w Indywidualnym Planie Postępowania Wspierająco – Aktywizującego, aktualizowanego od momentu przyjęcia co pół roku. Dokument opracowywany jest przez członków w/w Zespołu. Formularz oceny zawiera m.in.:

1. ocenę aktywności w 4 obszarach:
 - a) samoobsługa,
 - b) kontakty interpersonalne,
 - c) uczestniczenie w zajęciach zorganizowanych,
 - d) wykorzystanie czasu wolnego,
2. ocenę punktową profilów aktywności,
3. formularz planowania aktywizacji podopiecznego
4. prognozowanie potrzeb

Aby dokonać poprawnej i miarodajnej oceny podopiecznego, każdy z instruktorów terapii prowadzi dziennik terapii, w którym codziennie wpisuje zakres i formę prowadzonej terapii, wymienia uczestników terapii oraz opisuje ich aktywność. Dane te są następnie wykorzystywane do sporządzania ocen efektów aktywizacji podopiecznych a co za tym idzie do sporządzenia programu na następny okres.

W diagnozie i ocenie oraz planowaniu postępowania aktywizująco-wspierającego wykorzystane będą dostępne lub autorskie narzędzia diagnostyczne dostosowane do indywidualnych, uwarunkowanych poziomem sprawności potrzeb uczestników.

VI. Możliwości realizacji programu.

1) Zasoby materialne.

Inicjatorem utworzenia PŚDS o charakterze powiatowym jest Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Ostródzie, które posiada opisane poniżej warunki lokalowe.

Do dyspozycji nowej placówki będą następujące pomieszczenia :

- wielofunkcyjna sala umiejętności dnia codziennego, w tym kulinarna stołówka wyposażona w podstawowy sprzęt i meble,
- 2 sale pedagogiczne,
- sala artystyczna,
- sala plastyczna,
- sala rękodzieła,
- sala społeczna w tym sala dwufunkcyjna spotkaniowo – rekreacyjna,
- sala rehabilitacyjna
- korytarz – hol
- 4 sanitariaty (WC, prysznic, wanna, umywalka) przy czterech salach terapeutycznych, oraz jedna toaleta ogólnodostępna.

Sala artystyczna i sala spotkaniowo-rekreacyjna będą utworzone z powierzchni holu za pomocą ścian stałych i mobilnych. Stworzy to możliwość wielofunkcyjnego wykorzystania powierzchni m.in. do celów aktywności artystycznej (spektakle, taniec itp.), zebrań całej społeczności placówki, szkoleń itp.

Uczestnicy placówki objęci będą codziennym dowozem w ramach systemu transportu osób niepełnosprawnych do istniejących już placówek Stowarzyszenia. Świadczenia z zakresu opieki zdrowotnej (konsultacje lekarskie, opieka pielęgniarska, itp. odbywać się będą w gabinecie lekarsko – pielęgniarskim znajdującym się na parterze tj. w NZOZ - Ośrodku Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczym.

Dom umożliwi będzie uczestnikom spożywanie gorącego posiłku w ramach treningu kulinarnego.

2) Zasoby ludzkie.

Pracownikami Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy będą:

- a) kierownik – osoba z wykształceniem wyższym pedagogicznym z zakresu oligofrenopedagogiki oraz 18 letnim stażem pracy z dorosłymi osobami niepełnosprawnymi intelektualnie o różnym stopniu niepełnosprawności,
- b) 8 instruktorów terapii zajęciowej – osoby z wykształceniem wyższym pedagogicznym z zakresu oligofrenopedagogiki z terapią zajęciową z 3 do 7 letnim stażem pracy z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie.
- c) 1 opiekun z wykształceniem średnim z zakresu opiekun w domu pomocy społecznej, asystent osoby niepełnosprawnej,
- d) psycholog,
- e) fizjoterapeuta,
- f) pracownik socjalny z wykształceniem średnim z zakresu- praca socjalna,
- g) główna księgowa z wykształceniem średnim z zakresu rachunkowości oraz 30 letnim stażem,
- h) księgowa z wykształceniem wyższym z ekonomii i przedsiębiorczości z 10 letnim stażem,
- i) kadrowa z wykształceniem średnim zawodowym oraz 25 letnim stażem,
- j) specjalista do spraw rozliczeń – kasjer, wykształcenie wyższe oraz 10 letni staż pracy,
- k) sprzątaczką z wykształceniem zawodowym i 20 letnim stażem.

W ramach zasobów PSONI:

- l) lekarze konsultanci, w zależności od potrzeb: neurolog lub psychiatra,
- m) pielęgniarka

3) Zasoby organizacyjne

Dzięki prawie dwudziestoletniej działalności Koła Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną w Ostródzie wypracowane zostały określone struktury organizacyjne, dzięki którym możliwe jest podejmowanie nowych wyzwań i tworzenia kolejnych elementów systemu oparcia społecznego dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i ich rodzin. Do struktur tych należą:

- zarządzanie finansowo organizacją,
- obsługa administracyjna niektórych wspólnych elementów poszczególnych placówek,
- systemu szkoleń wewnętrznych kadry merytorycznej,

- zasoby innych placówek (OREW, WTZ) Stowarzyszenia,
- organizacja transportu.
- organizacja żywienia zbiorowego.

Stan ten jest swoistym „przyczółkiem” do tworzenia i rozwijania nowych form działalności.

4) Kierunki dalszego rozwoju.

Obecnie PŚDS jako placówka pobytu dziennego stwarza sytuację aktywizującą dla osób niepełnosprawnych pozostających do tej pory w domach. Ponadto, prognozuje się, zwiększenie liczby absolwentów głębiej upośledzonych opuszczających co roku placówki oświatowe, co skutkować będzie zwiększeniem liczby miejsc w PŚDS. W związku z powyższym zakłada się utworzenie w kolejnych 2 – 3 latach 15 nowych miejsc w ramach przyszłych warunków lokalowych. W roku 2018 zostaną przekazane nam pomieszczenia na parterze budynku, gdzie obecnie mieści się OREW.

Działania wpływające na rozwój i podnoszenie jakości pracy placówki :

- szkolenie kadry w ramach systemu wewnętrznych szkoleń Stowarzyszenia i poszczególnych placówek, w tym PŚDS – u, szkolenia zewnętrzne finansowane przez pracodawcę (Stowarzyszenie) oraz samych pracowników,
- pozyskiwanie w ramach projektów środków na wzbogacanie oferty PŚDS np. w zakresie aktywizacji zawodowej, spędzania czasu wolnego, treningu mieszkaniowego oraz innych dodatkowych zajęć, których brak jest w ofercie domu, wsparcia rodzin (Klub Rodzica, psychoedukacja rodziców itp.)
- tworzenia własnych narzędzi diagnostycznych niezbędnych w programowaniu zajęć dla poszczególnych uczestników,
- współpraca z placówkami i instytucjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych oraz instytucjami kultury, sportu i rekreacji.
- pozyskanie nowej nieruchomości zabudowanej lub nie, pozyskanie środków finansowych w celu budowy lub rozbudowy kolejnego obiektu przeznaczonego na organizację nowych miejsc.

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Ostródzie dąży do stworzenia pełnego systemu wspierania osób niepełnosprawnych intelektualnie na każdym etapie ich życia.